

OPŁATY i FUNDUSZE

w ochronie środowiska

VERLAG
DASHÖFER
Literatura fachowa
dla firm i instytucji

AKTUALNOŚCI • PORADY PRAWNE • TEMAT NUMERU • FINANSE • PYTANIA I ODPOWIEDZI

Nr 4 kwiecień 2008

Miesięczny serwis informacyjno-doradczy

www.dashofer.pl

Spis treści:

■ Aktualności

Zmiana ustawy Prawo ochrony środowiska	1
Ogłoszony został pierwszy konkurs w POIŚ	1

■ Porady prawne

Jak przygotować projekty do finansowania z UE, gdy polskie przepisy wciąż są sprzeczne z unijnymi?	4
Wytoczne Wspólnotowe w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska (2008/ C 82/01)	5
Co powinien zawierać wniosek o utworzenie grupy instalacji	7

■ Temat numeru

Pomoc publiczna w programach operacyjnych 2007-2013 – Poradnik dla administracji publicznej	8
---	---

■ Finanse

Opłata produktowa. Zmiany w prawie od 1 stycznia 2008 r.	10
Pomoc dla przedsiębiorstw na spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych	13
Pomoc zgodna ze wspólnym rynkiem na podstawie art. 87 ust. 3 lit. c) TWE	14

■ Pytania i odpowiedzi

15

§ Aktualności

Zmiana ustawy Prawo ochrony środowiska

Na stronie Ministerstwa Środowiska pojawił się projekt zmiany ustawy Prawo ochrony środowiska. Propozycja zmiany dotyczy zakresu dysponowania Środkami Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wynika to przede wszystkim z potrzeby wprowadzenia mechanizmów umożliwiających finansowanie ze środków

tych funduszy organizacji konferencji międzynarodowych.

Według projektu Środki Narodowego Funduszu można przeznaczyć na finansowanie przygotowania i obsługi konferencji krajowych i międzynarodowych z zakresu Ochrony środowiska i gospodarki wodnej. ■

Redakcja

§ Aktualności

Ogłoszony został pierwszy konkurs w POIŚ

18 marca Ministerstwo Środowiska, jako Instytucja Pośrednicząca dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, ogłosiło nabór w trybie konkursowym wniosków o dofinansowanie projektów w ramach POIŚ.

Konkurs ogłoszony został w zakresie dwóch z pięciu priorytetów środowiskowych, a mianowicie:

- Priorytet I – Gospodarka wodno-ściekowa, działanie 1.1. – Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM (konkurs nr 1/POIŚ/1.1/04/2008).
- Priorytet II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, działanie 2.1. – Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględ-

Szanowni Państwo!

Przekazuję w Państwa ręce kwietniowy numer serwisu informacyjno-doradczy „Opłaty i fundusze w ochronie środowiska”.

Ministerstwo Środowiska ogłosiło w trybie konkursowym nabór wniosków o dofinansowanie projektów w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”. Konkurs dotyczy zakresu dwóch z pięciu

priorytetów, a mianowicie: gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi. Z artykułu dowiedzą się Państwo m.in. jakie terminy składania wniosków obowiązują w tym zakresie.

Polecam także temat numeru, w którym autor przedstawił zagadnienie „Poradnika dla administracji” dotyczącego pomocy publicznej w programach operacyjnych. Poradnik opublikowany został przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego i ma za zadanie przybliżyć to zagadnienie oso-

bom odpowiedzialnym za wdrażanie tych programów.

Wierzę, że informacje zawarte w tych artykułach, jak również w pozostałych tekstach spełnią Państwa oczekiwania i okażą się pomocne w pracy.

Z wyrazami szacunku,
Wydawnictwo Verlag Dashofer

Agnieszka Szewczyk

Agnieszka Szewczyk
Redaktor odpowiedzialny
e-mail: szewczyk@dashofer.pl

nieniem odpadów niebezpiecznych (konkurs nr 1/POIS/2.1/04/2008).

Łącznie na projekty zgłaszane w konkursie przewidziana została kwota 400 mln euro z Funduszu Spójności, w tym 300 mln euro na projekty w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i 100 mln euro na projekty w zakresie gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi.

Biorąc pod uwagę wcześniejsze oczekiwania, nie są to kwoty duże. Jednak jeśli uwzględnić fakt, że tylko w tym roku planowane były jeszcze trzy konkursy, to kwota przewidziana na pierwszy konkurs nie mogła być wyższa, bo na pozostałe konkursy zwyczajnie zabrakłoby środków.

Zgodnie z ogólnymi regulacjami poziom współfinansowania zgłaszanego projektu ze środków Funduszu Spójności może wynieść maksymalnie 85% wartości wydatków kwalifikowanych projektu. Jednak w ogłoszeniu kilkakrotnie podkreśla się, że rzeczywisty poziom dofinansowania właściwy dla danego projektu zostanie określony zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód.

Kryteria wyboru projektów określone są w Załączniku nr 1 do „Szczegółowego opisu priorytetów PO Infrastruktura i Środowisko” i zostały zatwierdzone przez Komitet Monitorujący PO Infrastruktura i Środowisko kilka dni przed ogłoszeniem konkursu.

Zgodnie z ogłoszeniem ostateczny termin rozstrzygnięcia konkursów jest uzależniony od terminu podjęcia przez Komisję Europejską ostatecznej decyzji w sprawie przyznania dofinansowania dla projektów powyżej 25 mln euro zidentyfikowanych w procesie naboru wniosków. Wzór wniosku o dofinansowanie

projektu jest dostępny w Internecie (http://www.ekoportal.pl/sep/cms/export/sites/default/Fundusze_UE/GaleriaPlikow_FUE/Formularz-wniosku-o-dofinansowanie-infrastruktura.doc), jednak zgodnie z informacjami z regulaminów poszczególnych konkursów przy sporządzaniu wniosku o dofinansowanie Wnioskodawca zobowiązany jest do korzystania z Generatora Wniosków. Generator Wniosków, mimo zapisów w regulaminie, nie jest dostępny na stronie internetowej www.ekoportal.gov.pl. Natomiast zgodnie z materiałami szkoleniowymi (dostępnymi na tej stronie) harmonogram prac nad Generatorem Wniosków przewiduje następujące terminy:

- 15 luty 2008 – Podpisanie umowy z wykonawcą.
- 14 marzec 2008 – Pierwsze testy aplikacji (MŚ).
- 28 marzec 2008 – Końcowa wersja produkcyjna.

W chwili zamykania numeru nie było informacji, czy ten harmonogram zostanie utrzymany.

Do złożenia wniosku o dofinansowanie niezbędne są m.in. dokumenty:

- w wersji elektronicznej,
- w wersji papierowej.

Wersja elektroniczna zgodnie z informacjami przedstawianymi przez przedstawicieli instytucji pośredniczącej:

- będzie tworzona automatycznie w narzędziu, które jest łatwe w obsłudze i minimalizuje ryzyko pomyłek (ta deklaracja cieszy, ale biorąc pod uwagę doświadczenia z generatorem wniosków w poprzednim okresie programowania i założone tempo prac na tym narzędziu, obecnie można mieć dużo wątpliwości),
- jest niezbędna do ewentualnej „obsługi” projektu w przyszłości ze względu na tworzenie elektronicznej bazy danych o pro-

jektach współfinansowanych z Unii Europejskiej,

- będzie składana na nośniku zewnętrznym (np. płyta CD).

NASI STALI EKSPERCI:

Paulina Grabowska, prawnik. Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, aplikant radcowski w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Warszawie. Ukończyła Szkołę Prawa Amerykańskiego oraz Szkołę Prawa Brytyjskiego i Europejskiego przy Uniwersytecie Warszawskim. Absolwentka studiów podyplomowych „Zarządzanie i finanse w przedsiębiorstwie” w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Obecnie pracownik dużej kancelarii.

Michał Kuliński, prawnik. Wykształcenie: Uniwersytet Jagielloński – Wydział Prawa i Administracji (1996-1998), Uniwersytet Warszawski – Wydział Prawa i Administracji (1998 – ukończony w 2001 r.), Centrum Prawa Amerykańskiego – Levin College of Law University of Florida przy WPiA UW, Studium Bezpieczeństwa Narodowego przy Instytucie Stosunków Międzynarodowych UW. Pracuje nad doktoratem w Instytucie Prawa Międzynarodowego Uniwersytetu Warszawskiego. Jest pracownikiem firmy Prawniczej „Smoktunowicz&Falandysz”.

Krzysztof Choromański, współwłaściciel i Członek Zarządu Biura Konsultacyjnego KOBICO Sp. z o.o. odpowiedzialny za zarządzanie projektami (ekonomiczne zagadnienia ochrony środowiska oraz przygotowanie i realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie infrastruktury ochrony środowiska i gospodarki komunalnej).

Wersja papierowa:

- także tworzona w narzędziu dostarczonym przez Ministerstwo Środowiska,
- drukowana na lokalnym komputerze,
- posiadająca sumę kontrolną na każdej stronie,
- ewentualnie napis: „wydruk próbny”,
- składana w IW (NFOŚiGW, WFOŚiGW).

Generator będzie zawierał zestaw pól do wypełnienia wraz z informacją, co w danym polu powinno się znaleźć. Pola takie jak daty, kwoty, województwa itp. będą stanowić wzorzec, np. 01-01-2010 lub woj. Mazowieckie (rozwijana lista). Wniosek będzie można zapisać na lokalnym komputerze. Zapisany wniosek będzie można wczytać do Generatora w celu kontynuacji jego wypełniania. W każdej chwili z wprowadzonych informacji można zrobić wydruk próbny (informacja będzie widoczna na wydruku jako znak wodny). Poprawnie i całkowicie wypełniony wniosek będzie można wydrukować (eksport danych do pdf). Wydruk końcowy będzie zawierał sumę kontrolną na każdej stronie. Wersja elektroniczna także będzie zawierała ciąg znaków sumy kontrolnej, tożsamy z wersją papierową.

Wraz z papierową wersją wniosku (oryginał wydruku z Generatora Wniosków i jego kopie) należy złożyć następujące załączniki:

- Studium wykonalności (aktualne, przygotowane zgodnie z zakresem studium wykonalności dla odpowiedniego działania w ramach POiŚ).
- Deklaracja organu odpowiedzialnego za monitoring obszarów Natura 2000 wraz z mapą w skali 1:100 000, określającą lokalizację projektu oraz obszarów Natura 2000.
- Dokumentacja związana z przeprowadzonym postępowaniem ws. oceny oddziaływania na

środowisko, zgodna z dyrektywą Rady z dnia 27 czerwca 1985 r. nr 85/337/EWG, dyrektywą Rady z dnia 21 maja 1992r. nr 92/43/EWG, dla wszystkich zadań objętych projektem (dokumenty wskazane w punkcie F3.2.2 wniosku).

- Wykaz posiadanych pozwoleń na budowę lub wniosków o wydanie pozwoleń.
- Harmonogram realizacji projektu (wykres Gantta).
- Wykaz prawomocnych decyzji lokalizacyjnych (Warunki zabudowy i zagospodarowania terenu/ Ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego) lub uchwał zatwierdzających miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (dla całego zakresu przedsięwzięcia).
- Wykaz przetargów wraz z oświadczeniem beneficjenta o posiadaniu SIWZ dla wskazanych przetargów.
- Oświadczenie beneficjenta, że wszystkie zamówienia dokonywane były/będą na zasadach i w trybie przepisów Ustawy – Prawo zamówień publicznych (z wyłączeniem ustawowo wyłączonych).
- Dokumenty potwierdzające zabezpieczenie środków na pokrycie wkładu krajowego (poza środkami NFOŚiGW/WFOŚiGW).
- Porozumienie zawarte między beneficjentem a podmiotem, który jest upoważniony do ponoszenia wydatków kwalifikowanych w ramach danego projektu (o ile takie porozumienie zostało zawarte) – kopia poświadczona za zgodność z oryginałem.
- Statut akt powołujący spółkę/związek oraz wypis z KRS (jeśli dotyczy).
- Uchwała Rady Gminy lub organu założycielskiego upoważniająca do złożenia wniosku oraz przyjęcia do realizacji przedsięwzięcia.
- Mapa lokalizacji projektu (zalecana skala 1:25 000).
- Oświadczenie beneficjenta o niewykluczeniu z ubiegania się

o dofinansowanie na podstawie art. 211 Ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych.

- Oświadczenie o kwalifikowalności VAT zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach POiŚ.
- Oświadczenie beneficjenta potwierdzające, że wydatki zaliczone do kwalifikowanych, poniesione przed złożeniem wniosku przez inny podmiot, zostały poniesione zgodnie z zasadami kwalifikowania wydatków oraz przyjęcie odpowiedzialności za prawidłowe poniesienie tych wydatków.
- Oświadczenie o niewspółfinansowaniu projektu z innych instrumentów UE.
- Oświadczenie gminy o zapisie planowanej inwestycji w wieloletnim planie inwestycyjnym gminy lub w uchwale budżetowej w załączniku dotyczącym wieloletnich programów inwestycyjnych (o ile dotyczy).
- Oświadczenie beneficjenta o posiadaniu prawa do dysponowania gruntem w zakresie wymaganym w Kryteriach wyboru projektów.
- Oświadczenie beneficjenta, iż informacje zawarte we wniosku i jego załącznikach są zgodne ze stanem prawnym i faktycznym oraz że przedłożone dokumenty są kompletne.

Wnioski należy składać w terminie od 21 kwietnia do 26 maja 2008 r. w godzinach 9.00- 15.00 do:

- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie dla projektów o szacowanej wartości powyżej 25 mln euro,
- właściwego dla danego województwa Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dla projektów o szacowanej wartości poniżej 25 mln euro.

Jeżeli porozumienie między NFOŚiGW a WFOŚiGW stanowi

o podziale projektów według innych zasad, Wnioskodawca składa wniosek zgodnie z podziałem wskazanym powyżej, a NFOŚiGW lub WFOŚiGW dokonują przekazania wniosku do właściwej instytucji. Informacja na temat podziału projektów: Oś priorytetowa I Oś priorytetowa II Zestawienie nie ma charakteru zamkniętego, dotyczy tylko projektów zidentyfikowanych przed listopadem 2007 r. i w żaden sposób nie ogranicza możliwości uczestniczenia w konkursie innym projektem.

✓ WAŻNE!

Ostateczny termin składania wniosków o dofinansowanie upływa 26 maja 2008 r. o godz. 15.00. Wnioski, które wpłyną po tym terminie, nie będą rozpatrywane. Data wpływu wniosku rozumiana jest jako termin dostarczenia wniosku do właściwej instytucji.

Wniosek o dofinansowanie projektu może być złożony osobiście przez przedstawiciela wnioskodawcy, przesyłką kurierską lub za pośrednictwem poczty.

Wnioski o dofinansowanie projektów muszą być sporządzone z uwzględnieniem następujących dokumentów:

- Regulamin konkursu (konkurs nr 1/POIiŚ/1.1/04/2008) / (konkurs nr 1/POIiŚ/2.1/04/2008).
- Wzór wniosku o dofinansowanie.
- Instrukcja wypełnienia wniosku.
- Szczegółowy opis priorytetów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (z dnia 25 stycznia 2008 r.). ■

Krzysztof Choromański

is Porady prawne**Jak przygotować projekty do finansowania z UE, gdy polskie przepisy wciąż są sprzeczne z unijnymi?**

W ostatnim czasie oficjalnie zostały potwierdzone przez organy państwowe informacje, że w przynajmniej w dwóch, kluczowych dla przygotowania projektów do finansowania ze środków Unii Europejskiej obszarach polskie prawo jest niezgodne z unijnym. Te obszary to zamówienia publiczne i oceny oddziaływania na środowisko.

W pierwszym przypadku na serwerach Ministerstwa Rozwoju Regionalnego i Ministerstwa Środowiska umieszczony został materiał zatytułowany: „Zalecenia dla beneficjentów funduszy UE dotyczące interpretacji przepisów Ustawy – Prawo zamówień publicznych”. W dokumencie można znaleźć datę 29 lutego 2008 r. Nie jest to na pewno za wcześnie, biorąc pod uwagę, że wydatki w programach, których dotyczą te zalecenia, mogą być ponoszone już od ponad roku. Zgodnie z deklaracjami na stronie MRR w zaleceniach znajdują się wskazówki, w jaki sposób stosować obecnie obowiązującą Ustawę – Prawo zamówień publicznych, aby działać w możliwie najszerszym zakresie w zgodzie z prawem UE.

W czerwcu 2007 roku Komisja Europejska przesłała do Polski zarzuty formalne dotyczące niektórych postanowień Ustawy – Prawo zamówień publicznych, wskazując na pewne niezgodności polskiego ustawodawstwa w dziedzinie zamówień publicznych ze wspólnotowymi dyrektywami oraz TWE. W odpowiedzi Rząd RP uznał część argumentów KE odnośnie do braku zgodności między polską Ustawą – Prawo zamówień publicznych a prawem unijnym i zobowiązał się do niezwłocznego wniesienia projektu nowelizacji Prawa zamówień publicznych do rozpatrzenia w trybie pilnym przez Parlament. Mając na uwadze wymogi procesu legislacyjnego, przewiduje się, że **wejście w życie znowelizowanych przepisów będzie możliwe za kilka miesięcy**. W tym czasie beneficjenci funduszy unijnych udzielają nowych zamówień, stosując obecnie obowiązującą ustawę. Może to prowadzić do sytuacji, że **beneficjenci, podejmując działania zgodne z polską ustawą, naruszają jednocześnie prawo unijne, co może skutkować uznaniem przez KE części lub całości wydatków z budżetu UE za niekwalifikowane**.

W celu złagodzenia lub zapobieżenia skutkom niezgodnych z prawem UE działań beneficjentów, za które konsekwencje finansowe może ponieść Polska, wydane zostały Zalecenia dla beneficjentów funduszy UE dotyczące interpretacji Ustawy – Prawo zamówień publicznych, w których znajdują się wskazówki, w jaki sposób stosować obecnie obowiązującą Ustawę – Prawo zamówień publicznych, aby działać w możliwie najszerszym zakresie w zgodzie z prawem UE.

Wyraźnym niedopatrzaniem wydaje się być brak podpisu. Niestety podobne sposoby „wdrażania” unijnego prawa nie spotykały się dotychczas z przychylnością organów unijnych (a zdarzały się wcześniej takie sytuacje w innych krajach UE).

Zapowiedź podobnego działania w obszarze ocen oddziaływania na środowisko można znaleźć w ogłoszeniu o konkursie dla projektów środowiskowych w POIiŚ.

W końcowej części ogłoszenia (też można uznać to za nowatorskie rozwiązanie) można znaleźć informację, że w świetle art. 9 Rozporządzenia

Rady (WE) nr 1083/2006 (tzw. rozporządzenie ogólne) każde działanie finansowane z funduszy unijnych musi być zgodne z postanowieniami traktatu i przyjętych na jego podstawie aktów prawnych. W opinii Komisji Europejskiej Polska dokonała nieprawidłowej transpozycji dyrektywy Rady 85/337/EWG do prawa krajowego i rozpoczęła wobec Polski procedurę z tytułu naruszenia prawa. Państwa członkowskie mają jednak obowiązek przestrzegania postanowień dyrektyw Wspólnoty Europejskiej, niezależnie od tego, czy zostały one przetransponowane do prawa krajowego, czy nie. Nieprawidłowa transpozycja do prawa krajowego nie pozwala na żadną derogację od tego obowiązku, ponieważ prawo Wspólnoty Europejskiej ma pierwszeństwo przed przepisami prawa krajowego.

Wątpliwości Komisji Europejskiej dotyczą następujących Dyrektyw:

- Dyrektywy Rady z dnia 27 czerwca 1985 r. nr 85/337/EWG w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (dalej: dyrektywa OOS) – Dz. Urz. UE L 175 z 5.7.1985, z późn. zm.; nowelizacja dyrektywy OOS z 26 maja 2003 r. wprowadza postanowienia Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska.
- Dyrektywy Rady z dnia 21 maja 1992 r. nr 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodni-

czych oraz dzikiej fauny i flory (dalej: dyrektywa Siedliskowa) – Dz. Urz. UE L 206 z 22.7.1992, z późn. zm.

- Dyrektywy Rady z dnia 2 kwietnia 1979 r. nr 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (dalej: dyrektywa Ptasia) – Dz. Urz. UE L 103 z 25.4.1979, z późn. zm.

W najbliższym czasie planowane jest wydanie wytycznych, które zastąpią Wytyczne w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych i które do czasu wprowadzenia odpowiednich zmian w prawie zapewnią wskazówki organom oraz wnioskodawcom odnośnie do sposobu zapewnienia, że postanowienia trzech wspomnianych wyżej dyrektyw będą spełniane, w tym w szczególności w kwestiach, w odniesieniu do których istnieje rozbieżność między prawem unijnym i polskim.

Przedmiotowe wytyczne zostaną opublikowane na stronach Ministerstwa Środowiska oraz Ministerstwa Rozwoju Regionalnego.

WAŻNE!

W związku z powyższym do czasu opublikowania przedmiotowych wytycznych wnioskodawca składający wniosek o dofinansowanie z Funduszu Spójności jest zobowiązany do udokumentowania przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla

wszystkich zadań objętych projektem zgodnie z wymogami: Dyrektywy OOS, Dyrektywy Siedliskowej oraz Dyrektywy Ptasiej.

Niestety, dziś wnioskodawca nie wie, co powyższe zapisy mają znaczyć. W ogłoszeniu można znaleźć jedynie odesłanie do linków w zakresie dyrektywy OOS:

- <http://ec.europa.eu/environment/eia/eia-guidelines/g-review-full-text.pdf>
- <http://ec.europa.eu/environment/eia/eia-support.htm>

Dalej pisze się, że z różnych opracowań internetowych mogą korzystać kompetentne organy przy weryfikacji zgodności wykonanej oceny z przepisami unijnymi. Pojawia się jednak pytanie brzmi, na jakich przepisach mają się opierać „kompetentne organy”? Jeśli bowiem są kompetentne, to są w pełni świadome faktu, że żadne „zalecenia” ani ogłoszenia o konkursach nie są zbyt mocną podstawą wydawanych opinii, szczególnie, że te opinie miałyby dotyczyć projektów, które w wielu przypadkach mają w najbliższym czasie pochłaniać setki milionów publicznych złotych.

W tej sytuacji naprawdę trudno udzielić odpowiedzi na zadane w tytule pytanie. Możemy jedynie zapewnić, że czytelnicy będą na bieżąco informowani o postępach w tej dziedzinie i możliwych do zastosowania rozwiązaniach. ■

Krzysztof Choromański

Porady prawne

Wytyczne Wspólnotowe w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska (2008/ C 82/01)

10 maja 2007 r. Komisja ogłosiła projekt nowych wytycznych w sprawie pomocy publicznej na ochronę środowiska. Nowe wy-

tyczne zostały opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej z dnia 1 kwietnia 2008 r. (1.4.2008, C 82/1) i obo-

wiążują od pierwszego dnia po dniu publikacji (czyli od 2 kwietnia 2008 r.) do dnia 31 grudnia 2014 r.

Nowe wytyczne zawierają wiele bardzo istotnych zmian. Sama objętość, dwukrotnie większa niż wytycznych z 2001 r. wskazuje na uregulowanie w wytycznych nowych zagadnień bądź pogłębienie regulacji. Nowości w stosunku do wytycznych z 2001 r. stanowią przede wszystkim uregulowania dotyczące: pomocy dla ciepłownictwa komunalnego, pomocy w postaci ulg i zwolnień podatkowych oraz pomocy w ramach systemów handlu uprawnieniami do emisji. Bardzo wiele zagadnień uregulowanych w wytycznych z 2001 r. w nowych wytycznych zostało uszczegółowionych i zmienionych.

Priorytet dla energetyki i walki ze zmianami klimatycznymi – pomoc państwa a europejska strategia energetyczna

Na szczycie Rady Europejskiej, który odbył się wiosną 2007 r., zaapelowano do państw członkowskich i instytucji UE o podjęcie działań na rzecz zrównoważonej i zintegrowanej europejskiej strategii dotyczącej zmian klimatycznych i energii. Przede wszystkim stwierdzono, że „biorąc pod uwagę, iż produkcja i wykorzystywanie energii to największe źródła emisji gazów cieplarnianych, spójne podejście do strategii dotyczącej zmian klimatycznych i energii jest konieczne, aby ten cel osiągnąć. Dążenie do integracji powinno odbywać się na zasadzie wzajemnego wsparcia. Dlatego w nowych wytycznych podkreśla się **trzy cele europejskiej strategii energetycznej**:

- zwiększenie bezpieczeństwa dostaw;
- zapewnienie konkurencyjności gospodarek państw członkowskich oraz dostępności niedrogiej energii;
- promowania zrównoważonego rozwoju w sferze środowiska naturalnego i przeciwdziałanie zmianom klimatycznym.”

Rada Europejska powzięła w imieniu UE stanowcze i niezależne zobowiązanie dotyczące zmniejszenia do 2020 r. emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 20% w porównaniu z rokiem 1990. Podkreśliła również konieczność zwiększenia efektywności energetycznej w UE w celu zmniejszenia o 20% konsumpcji energii w UE w stosunku do prognoz na rok 2020, a także przyjęła jako wiążący cel 20-procentowy udział energii ze źródeł odnawialnych w całkowitej konsumpcji energii UE do 2020 r. oraz wiążący dla wszystkich państw członkowskich co najmniej 10-procentowy udział biopaliw w całkowitej konsumpcji benzyny i oleju napędowego w transporcie do roku 2020. Wytyczne mają stanowić jeden z instrumentów pozwalających na wykonanie tego ambitnego planu.

Zasada „zanieczyszczający płaci” – utrzymanie reguły internalizacji kosztów zewnętrznych

Zasadniczym celem kontroli pomocy państwa w zakresie ochrony środowiska jest zadbanie o to, aby w wyniku przyznanej pomocy państwa wzrósł poziom ochrony środowiska, co nie byłoby możliwe bez przyznanej pomocy, a także o to, aby pozytywne skutki pomocy przeważały nad jej skutkami negatywnymi pod względem zakłócania konkurencji, z uwzględnieniem zasady „zanieczyszczający płaci”. Zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”, ustanowioną w art. 174 Traktatu WE, rozwiązaniem problemu negatywnych skutków zewnętrznych jest zadbanie o to, aby zanieczyszczający płacił za wygenerowane przez siebie zanieczyszczenia, co oznacza pełną internalizację kosztów ochrony środowiska przez zanieczyszczającego. Ma to na celu pełne odzwierciedlenie kosztów działalności gospodarczej dla społeczeństwa. Dzięki pełnemu wprowadzeniu w życie zasady „zanieczyszczający płaci” udało

by się więc skorygować nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku. Aby podnieść poziom ochrony środowiska, państwa członkowskie mogą wykorzystywać pomoc państwa jako zachętę dla poszczególnych przedsiębiorstw i w ten sposób osiągnąć wyższy poziom ochrony środowiska niż wymagają tego normy wspólnotowe. Mogą również ustanowić surowsze normy krajowe lub wprowadzić podatki na ochronę środowiska, które będą wyższe niż wymagają tego normy wspólnotowe, i wykorzystać pomoc państwa, aby zmniejszyć obciążenie gospodarki krajowej wynikające z tych kosztów. W niektórych przypadkach pomoc państwa może być więc konieczna dla ochrony środowiska, nawet jeśli de facto umożliwia zanieczyszczającemu uniknięcie obciążenia z tytułu (części) kosztów szkód, jakie jego działalność powoduje w zakresie ochrony środowiska.

Test bilansujący i jego zastosowanie do pomocy na ochronę środowiska

Pomoc na ochronę środowiska będzie oceniana przede wszystkim w oparciu o postanowienia art. 87 ust. 3 lit. c) TWE. Oceniając zgodność danego środka pomocy ze wspólnym rynkiem, Komisja dokonuje zestawienia pozytywnego wpływu środka pomocy na osiągnięcie danego celu stanowiącego przedmiot wspólnego zainteresowania i jego potencjalnie negatywnych skutków ubocznych, takich jak zakłócenie wymiany handlowej i konkurencji. W nowych wytycznych pojawia się mechanizm testu bilansującego jako podstawowego instrumentu oceny pomocy. Jest to uszczegółowiona postać wypracowanej już wcześniej przez Komisję zasady kompensacyjnego uzasadnienia. Test ten będzie stosowany zarówno do programów pomocy, jak i do pomocy zgłaszanej indywidualnie. Obejmuje on trzy etapy: dwa pierwsze odnoszą się do

pozytywnych skutków pomocy państwa, a trzeci do skutków negatywnych oraz wynikającego z nich bilansu jednych i drugich. Akceptacja środka stanowiącego pomoc państwa ma być uzależniona od pozytywnych odpowiedzi na niżej określone pytania.

Test bilansujący ma następującą strukturę:

- 1) Czy środek pomocy jest przeznaczony na jasno określony cel, będący przedmiotem wspólnego zainteresowania (np. wzrost gospodarczy, zatrudnienie, spójność, ochrona środowiska, bezpieczeństwo energetyczne)?
- 2) Czy pomoc została tak zaplanowana, aby zapewnić osiągnięcie celu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania, tj. czy planowana pomoc ma usunąć nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku lub osiągnąć inny cel?
 - a) Czy pomoc państwa jest odpowiednim instrumentem polityki?
 - b) Czy istnieje efekt zachęty, tj. czy pomoc powoduje zmianę

postępowania przedsiębiorstw?

- c) Czy środek pomocy jest proporcjonalny, tj. czy taka sama zmiana postępowania byłaby możliwa przy mniejszej pomocy?
- 3) Czy naruszenie zasad konkurencji i wpływ na wymianę handlową ograniczono w taki sposób, aby ogólny bilans środka pomocy był pozytywny?

Efekt zachęty i konieczność pomocy

Pomoc państwa na ochronę środowisk musi prowadzić do zmiany zachowania beneficjenta pomocy tak, aby poziom ochrony środowiska był wyższy, niż gdyby takiej pomocy nie otrzymał. Wytyczne zakładają zatem, że należy sprawdzić, czy danej inwestycji by nie dokonano nawet bez pomocy państwa. Celem ma być upewnienie się, że bez pomocy państwa przedsiębiorstwo nie podjęłoby takich działań, mimo nierozdzielnych z nimi korzyści ekonomicznych. Efekt zachęty sprawdzany będzie w drodze analizy scenariusza alternatywnego,

w której porównuje się stopień nasilenia pożądanych działań przy założeniu udzielenia i nieudzielenia pomocy.

Proporcjonalność pomocy

Nowe wytyczne wprowadzają także jasne wymaganie w zakresie proporcjonalności pomocy państwa. Pomoc uznaje się za proporcjonalną tylko wtedy, gdy takiego samego wyniku nie udało by się osiągnąć przy wykorzystaniu mniejszej pomocy. W szczególności kwotę pomocy trzeba ograniczyć do minimum niezbędnego do osiągnięcia pożądanego poziomu ochrony środowiska. W związku z tym koszty kwalifikowalne w przypadku pomocy inwestycyjnej oblicza się na podstawie dodatkowych kosztów (netto) koniecznych do osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska. Oznacza to, że zasadniczo od dodatkowych kosztów inwestycji odejmuje się wszystkie korzyści, jakie inwestycja przynosi przedsiębiorstwu. ■

Redakcja

Porady prawne

Co powinien zawierać wniosek o utworzenie grupy instalacji

W celu wspólnego rozliczania uprawnień do emisji prowadzący instalacje jednego rodzaju mogą tworzyć grupy instalacji.

Prowadzący instalacje przed wystąpieniem z wnioskiem o utworzenie grupy instalacji powołują zarządcę:

- 1) na rzecz którego będą przenieszone uprawnienia do emisji z instalacji wchodzących w skład grupy instalacji;
- 2) który będzie odpowiedzialny za rozliczanie uprawnień do emisji.

Wniosek o utworzenie grupy instalacji powinien zawierać:

- 1) wykaz i określenie rodzaju instalacji wchodzących w skład grupy instalacji;
- 2) określenie lokalizacji instalacji wchodzących w skład grupy instalacji;
- 3) oznaczenie prowadzących instalacje wchodzące w skład grupy instalacji oraz ich adresy zamieszkania lub siedziby;
- 4) informacje o tytułach prawnych do instalacji wchodzących w skład grupy instalacji;
- 5) oznaczenie zarządcy, jego adres zamieszkania lub siedziby oraz dokument potwierdzający jego powołanie;
- 6) okres, na który grupa instalacji ma być utworzona.

Wniosek o utworzenie grupy instalacji jest kierowany do:

- 1) ministra właściwego do spraw środowiska – w przypadku wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji;
- 2) wojewody właściwego ze względu na adres zamieszkania lub siedziby zarządcy – w przypadku krajowego systemu handlu uprawnieniami do emisji.

W przypadku wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji minister właściwy do spraw środowiska przesyła do Komisji Europejskiej wniosek o utworzenie grupy instalacji niezwłocznie po jego otrzymaniu. Jeżeli Komisja Europejska

w terminie 3 miesięcy od otrzymania wniosku nie odrzuci go, minister przekazuje do wojewody, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedziby zarządcy, wniosek wraz ze stanowiskiem Komisji Europejs-

kiej oraz swoją opinią. W przypadku krajowego systemu handlu procedura notyfikacji wniosku Komisji Europejskiej nie jest stosowana. Utworzenie grupy instalacji następuje w drodze decyzji właściwego

wojewody po zaopiniowaniu wniosku przez ministra właściwego do spraw środowiska (art. 31). Decyzja o utworzeniu grupy instalacji jest decyzją administracyjną ■

Redakcja

Temat numeru

Pomoc publiczna w programach operacyjnych 2007-2013 – Poradnik dla administracji publicznej

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego opublikowało poradnik zatytułowany: „Pomoc publiczna w programach operacyjnych 2007-2013. Poradnik dla administracji publicznej”.

Jest to praktyczny poradnik, który ma za zadanie przybliżyć zagadnienia pomocy publicznej osobom zatrudnionym w instytucjach publicznych, odpowiedzialnych za wdrażanie programów operacyjnych lub za realizację konkretnych projektów finansowanych w ramach tych programów.

Adresatami poradnika są przede wszystkim osoby zaangażowane w realizację regionalnych programów operacyjnych, dlatego praktyczne przykłady zamieszczone w materiale dotyczą przede wszystkim takich rodzajów projektów, które są charakterystyczne dla programów regionalnych. Jednak podstawowe zasady dotyczące udzielania pomocy publicznej, omówione w poradniku, mają charakter uniwersalny. Wyjaśnienia i interpretacje zawarte w poradniku oraz w komentarzach do aktów prawnych mają charakter ocen eksperckich.

Zapewnienie zgodności podejmowanych przedsięwzięć ze wspólnymi regułami dotyczącymi udzielania pomocy publicznej jest jednym z najtrudniejszych zagadnień związanych z przygotowaniem i wdrażaniem programów operacyjnych na lata 2007-2013.

Chociaż reguły te co do zasady obowiązują w Polsce od momentu akcesji, to jednak ich znaczenie dla codziennej praktyki funkcjonowania administracji publicznej oraz beneficjentów pomocy jest w nowej perspektywie finansowej nieporównywalnie większe niż w latach 2004-2006. Dzieje się tak z dwóch przyczyn.

WAŻNE!

Po pierwsze w Traktacie akcesyjnym zamieszczono postanowienia dotyczące tzw. pomocy istniejącej, czyli instrumentów stanowiących pomoc publiczną, stosowanych w Polsce w momencie przystąpienia do Unii Europejskiej.

Takie instrumenty pomocowe mogły być, bez dalszych komplikacji, nadal stosowane przez określony czas w naszym kraju. W rezultacie w pierwszych latach po akcesji polska administracja publiczna często nie miała świadomości, że określone działania realizowane przez nią stanowią pomoc publiczną, jako że legalność tych działań (rozumiana jako ich zgodność z unijnym systemem prawnym) była automatycznie zapewniona na mocy postanowień Traktatu akcesyjnego.

Jednak z upływem czasu instrumenty pomocy publicznej zaprojektowane i wprowadzone w życie w okresie przed akcesją tracą na znaczeniu, jako że są sukcesywnie zastępowane nowymi instrumentami, lepiej dopasowanymi do aktualnych potrzeb i możliwości. Oczy-

wiście do każdego nowego instrumentu pomocowego stosuje się już w pełni wspólnotowy reżim prawny, dotyczący merytorycznych i formalnych warunków udzielania pomocy publicznej.

Po drugie wielkość środków finansowych przeznaczanych na realizację w naszym kraju polityki rozwoju (widzianej z perspektywy Brukseli jako element wspólnotowej polityki spójności) jest bezprecedensowa. Środki w budżecie Unii Europejskiej na lata 2007-2013, przeznaczone na finansowanie polskich programów operacyjnych, wynoszą ponad 67 mld euro. Uwzględniając współfinansowanie krajowe, kwota interwencji publicznej sięgnie 85,6 mld euro. Programy operacyjne na lata 2007-2013 przewidują przeznaczenie znaczącej części tej kwoty na działania stanowiące lub mogące stanowić pomoc publiczną. Tak więc w nadchodzących latach polska administracja publiczna będzie udzielała pomocy publicznej w skali nieporównywalnie większej, niż kiedykolwiek wcześniej. Dotyczy to w pierwszej kolejności tych instytucji rządowych i samorządowych, które są zaangażowane we wdrażanie programów operacyjnych jako instytucje zarządzające lub instytucje pośredniczące. Ponadto w wielu wypadkach realizacja projektów instytucji publicznych, będących beneficjentami środków pochodzących z programów operacyjnych, również będzie się wiązała z udzielaniem przez te instytucje pomocy publicznej. Oczywiście reguły doty-

czące udzielania pomocy publicznej stosują się także i do tych sfer funkcjonowania administracji publicznej, które nie korzystają z unijnego dofinansowania.

Problematyka pomocy publicznej należy do najbardziej skomplikowanych zagadnień prawa wspólnotowego. System prawny w tym zakresie opiera się na anglosaskim modelu prawa precedensowego, dlatego duża część obowiązujących norm prawnych, często o fundamentalnym charakterze, wynika nie ze wspólnotowych aktów prawnych, ale z wyroków ETS wydawanych w konkretnych sprawach. Z drugiej strony Komisja Europejska posiada dosyć dużą swobodę decyzyjną w zakresie uznania dopuszczalności określonego instrumentu pomocy publicznej (środka pomocowego), gdyż formalne kryteria tej dopuszczalności ustanowione w normach prawnych są niejednokrotnie niewymierne.

Źródłowym przepisem całego systemu prawnego w zakresie pomocy publicznej jest art. 87 ust. 1 TWE, który stanowi, co następuje:

Z wyjątkiem sytuacji opisanych w niniejszym traktacie, wszelka pomoc udzielona przez Państwo Członkowskie lub z użyciem zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub może zakłócić konkurencję przez faworyzowanie określonych podmiotów lub wytwarzania określonych dóbr, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem, o ile wpływa na handel między Państwami Członkowskimi.

WAŻNE!

Zgodnie z ugruntowaną wykładnią pomocą publiczną jest transfer zasobów publicznych, o ile spełnione są łącznie następujące warunki:

- transfer ten skutkuje przysporzeniem na rzecz określonego podmiotu, na warunkach korzystniejszych niż rynkowe,

- transfer ten jest selektywny – uprzywilejowuje określone podmioty lub wytwarzanie określonych dóbr,
- w efekcie tego transferu występuje lub może wystąpić zakłócenie konkurencji,
- transfer ten wpływa na wymianę gospodarczą między krajami członkowskimi.

Przepis art. 87 ust. 1 TWE stanowi, że pomoc publiczna jest niezgodna ze wspólnym rynkiem (a zatem jest niedopuszczalna), z wyjątkiem sytuacji opisanych w traktacie. Wyjątki te zostały skatalogowane w przepisach art. 87 ust. 2 i 3 TWE, których brzmienie jest następujące:

2. Zgodna ze wspólnym rynkiem jest:
 - a) pomoc o charakterze socjalnym, przyznawana indywidualnym konsumentom, pod warunkiem, że jest przyznawana bez dyskryminacji związanej z pochodzeniem produktów,
 - b) pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi,
 - c) pomoc przyznawana gospodarce niektórych regionów Republiki Federalnej Niemiec dotkniętych podziałem Niemiec, w zakresie, w jakim jest niezbędna do skompensowania niekorzystnych skutków gospodarczych spowodowanych tym podziałem.
3. Za zgodną ze wspólnym rynkiem może zostać uznana:
 - a) pomoc przeznaczona na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia;
 - b) pomoc przeznaczona na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przed-

miot wspólnego europejskiego zainteresowania lub mająca na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce Państwa Członkowskiego;

- c) pomoc przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych dziedzin gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem;
- d) pomoc przeznaczona na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej i konkurencji we Wspólnocie w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem;
- e) inne kategorie pomocy, jakie Rada może określić decyzją, podejmowaną większością kwalifikowaną, na wniosek Komisji.

Zgodnie z Wytycznymi maksymalna intensywność regionalnej pomocy inwestycyjnej powinna być zróżnicowana między poszczególnymi regionami (lub subregionami), w zależności od kilku czynników, w tym zwłaszcza od „dystansu”, jaki dzieli PKB tego regionu (w przeliczeniu na mieszkańca) od poziomu odniesienia (wynoszącego 75% średniej wspólnotowej). Państwa członkowskie powinny zatem sporządzić tzw. mapy pomocy regionalnej, określające maksymalny pułap intensywności pomocy inwestycyjnej w poszczególnych regionach lub subregionach; mapy te są zatwierdzane przez Komisję Europejską. Mapa pomocy regionalnej, obowiązująca w Polsce w okresie 2007-2013, została określona w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 października 2006 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej (Dz.U. Nr 190, poz. 1402).

Mapa ta dzieli województwa na dwie grupy: w pierwszej grupie

województw (lubelskie, podkarpackie, warmińsko-mazurskie, podlaskie, świętokrzyskie, opolskie, małopolskie, lubuskie, łódzkie, kujawsko-pomorskie) maksymalna intensywność pomocy wynosi 50%, zaś w pozostałych województwach – 40%.

✓ WAŻNE!

Wyjątek stanowi województwo mazowieckie: w okresie do końca 2010 r. maksymalna intensywność pomocy dla miasta Warszawy wynosi 30%, a dla pozostałego obszaru województwa – 40%, zaś po tej dacie w całym województwie będzie obowiązywał pułap 30%.

Prawo unijne faworyzuje udzielanie pomocy mikroprzedsiębiorcom, małym i średnim przedsiębiorcom. W związku z tym powyższe progi procentowe maksymalnej intensywności pomocy podlegają zwiększeniu:

- o 20 punktów procentowych w przypadku mikroprzedsiębiorców i małych przedsiębiorców,
- o 10 punktów procentowych w przypadku średnich przedsiębiorców.

Z kolei w przypadku dużych inwestycji (tzn. inwestycji, w których kwota wydatków kwalifikowanych przekracza 50 mln euro) progi procentowe maksymalnej intensywności pomocy są niższe niż wskazane powyżej wartości bazowe. Maksymalną dopuszczalną intensywność pomocy oblicza się indywidualnie dla każdej dużej inwestycji, przy zastosowaniu formuły degresywnej (im większa inwestycja, tym niższa maksymalna intensywność pomocy). Formuła ta podana jest w Wytycznych i powtórzona w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 października 2006 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej.

Oczywiście fakt, że Wytyczne określają maksymalną intensywność pomocy w danym przypadku nie oznacza, że organ udzielający pomocy musi zastosować właśnie taką intensywność. Środek pomocowy może przewidywać udzielanie pomocy o intensywności mniejszej, niż intensywność maksymalna wynikająca z Wytycznych i mapy

pomocy regionalnej.

Może się zdarzyć, że dany projekt inwestycyjny jest jednocześnie wspomagany różnymi środkami pomocowymi. Przykładowo przedsiębiorca z tytułu dokonania inwestycji mógłby skorzystać z dotacji udzielonej ze środków unijnych, a jednocześnie z ulgi w podatku od nieruchomości, przyznanej przez władze gminne. Kumulacją pomocy publicznej jest udzielenie z różnych źródeł pomocy publicznej przeznaczonej na realizację tego samego projektu.

Miejmy nadzieję, że Poradnik spełni swoje zadanie i pomoże w przygotowaniu projektów. Stanie się tak jednak tylko wtedy, gdy będzie uzupełniał a nie zastępował inne działania w tym zakresie. W szczególności dotyczy to zakończenia procesu uzgodnień dotyczących pomocy publicznej w poszczególnych obszarach objętych programami operacyjnymi. ■

Krzysztof Choromański

Finanse**Opłata produktowa. Zmiany w prawie od 1 stycznia 2008 r.**

Od 1 stycznia 2008 r. zmieniły się stawki opłat produktowych i poziomów obowiązkowego recyklingu. Przedsiębiorcy rozliczający się za wprowadzone na rynek opakowania muszą również podać więcej danych niż do tej pory i wypełnić nowy formularz dotyczący odpadów oddawanych do spalarni.

Przedsiębiorcy mają obowiązek rozliczyć się zarówno z recyklingu, jak i odzysku odpadów opakowaniowych.

Zmiany na 2008 r. znajdują się zarówno w Ustawie o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opła-

cie depozytowej (Dz.U. z 2001 r. Nr 63, poz. 639 ze zm.) (dalej ustawa), jak i w rozporządzeniach wykonawczych do tej ustawy.

Co to jest opłata produktowa?

Naczelną zasadą ustawy jest nałożenie na przedsiębiorcę wytwarzającego lub importującego produkty oraz produkty w opakowaniach określonych w ustawie, uciążliwych dla środowiska, obowiązku odzyskiwania i poddawania recyklingowi odpadów powstałych z tych produktów. Przedsiębiorca może również przystąpić do organizacji odzysku. Rozwiązania takie mają zachęcić przedsiębiorców do podejmowania

działań najbardziej efektywnych ekonomicznie. Obowiązki wynikają z określonych w ustawie poziomów odzysku i recyklingu wymienionych odpadów.

✓ WAŻNE!

Przedsiębiorcy niewypełniający tych zobowiązań zobligowani będą do uiszczania opłaty produktowej za różnicę między wymaganym a osiągniętym poziomem odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych.

Kogo dotyczy ustawa?

Zgodnie z art. 1 przepisy ustawy dotyczą wszystkich przedsiębiorców (w rozumieniu Ustawy o swo-

bodzie działalności gospodarczej – Dz.U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1087 ze zm.) wprowadzających na terytorium kraju towary w opakowaniach, a także niektóre szkodliwe dla środowiska produkty (np. baterie i akumulatory oraz oleje i opony).

Obowiązek rozliczania się za towary w opakowaniach mają:

- producenci i importerzy towarów opakowanych,
- duża część usługodawców (np. jeżeli dodają od siebie i do swojego towaru torebkę lub pudełko),
- firmy, które produkty wskazane w ustawie sprowadzą z zagranicy wyłącznie na własne potrzeby (np. w tekturowych pudełkach części zamienne do wykorzystywanych maszyn),
- przedsiębiorcy, którzy pakują produkty wytworzone przez inną firmę i wprowadzają je na rynek krajowy (obowiązek dotyczy również przedsiębiorców, którzy nie wytwarzają sami produktu ani go nie pakują, ale wprowadzają na rynek pod własną marką),
- sklepy – ustawa dotyczy sklepów detalicznych o powierzchni ponad 500 m kw. sprzedających produkty pakowane tam oraz firm prowadzących więcej niż jedną placówkę handlową, niezależnie od wielkości pojedynczych sklepów, jeżeli ich zsumowana powierzchnia handlowa przekracza 5 tys. m kw. W przypadku mniejszych placówek istnieją rozbieżności, czy i one powinny podlegać obowiązkowi.

Zobowiązania przedsiębiorcy

Przedsiębiorca jest zobowiązany do:

1. **Zgłoszenia** faktu rozpoczęcia (30 dni) lub likwidacji (14 dni) działalności podlegającej zapisom ustawy Marszałkowi Województwa właściwemu ze względu na siedzibę firmy lub miejsce zamieszkania przedsiębiorcy.

Zawiadomienie powinno zawierać:

- nazwę i siedzibę lub imię i nazwisko oraz adres przedsiębiorcy,
- numer REGON,
- datę rozpoczęcia lub likwidacji działalności,
- określenie rodzaju działalności,
- wskazanie sposobu wykonania obowiązku (samodzielnie lub przez organizację odzysku).

Jeżeli jakiegokolwiek z powyższych informacji ulegną zmianie, przedsiębiorca powinien ten fakt zgłosić marszałkowi województwa nie później niż do końca miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła zmiana.

2. Złożenia rocznego sprawozdania:

– O masie, ilości i rodzaju opakowań lub produktów wprowadzonych na rynek krajowy oraz osiągniętych poziomach odzysku i recyklingu (art. 10).

Sprawozdanie to powinno zawierać informacje o:

- Nazwie i siedzibie lub imieniu i nazwisku oraz adresie przedsiębiorcy (numer REGON).
- Wprowadzonej na rynek krajowy masie opakowań, wymienionych w załączniku nr 1, lub/i produktów wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 do ustawy – z podziałem na poszczególne ich rodzaje.
- Odpowiednio o masie lub ilości odzyskanych i poddanych recyklingowi odpadów opakowaniowych i użytkowych, z podziałem na poszczególne ich rodzaje.
- Osiągniętych poziomach odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych, z podziałem na poszczególne ich rodzaje.
- O wysokości należnej opłaty produktowej **OŚ-OP1** (art. 15), zgodnie z obowiązującym wzorem sprawozdania.

Wzór formularza zawarty jest w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 listopada 2006 roku (Dz.U. Nr 226, poz. 1654).

Sprawozdania powyższe składa się Marszałkowi Województwa w terminie do dnia 31 marca następnego roku, czyli np. za rok 2007 w roku 2008.

WAŻNE!

Jeżeli firma nie osiągnęła odpowiedniego poziomu recyklingu lub odzysku odpadów opakowaniowych, to musi również w tym terminie uiścić opłatę produktową w urzędzie marszałkowskim. Szczegółowy sposób wyliczenia opłaty produktowej za łączny odzysk określa załącznik nr 5 do Ustawy „Szczegółowy sposób obliczania opłaty produktowej”.

Jeśli kwota ta nie przekracza 50 zł, przedsiębiorca jest zwolniony z opłaty. Jednak nawet wówczas przedsiębiorca nie może zaniechać obowiązku przekazania rocznego sprawozdania marszałkowi województwa. Musi też prowadzić odpowiednią ewidencję. Wymóg prowadzenia takiej dokumentacji wynika z Ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytywnej (tekst jedn.: Dz.U. z 2007 r. Nr 90, poz. 607).

Ewidencję mają obowiązek prowadzić również firmy, które rozliczają się z opłaty produktowej za pośrednictwem organizacji odzysku i w imieniu których organizacja rozlicza się z urzędem marszałkowskim. Na tej podstawie ustalają bowiem, z jakiej ilości odpadów opakowaniowych rozlicza się z nimi organizacja odzysku. Przedsiębiorca rozliczający się za pośrednictwem organizacji odzysku nie musi składać sprawozdania. To ona rozlicza się w jego imieniu.

Kto wylicza opłatę?

Opłatę powyższą należy wyliczyć samodzielnie w oparciu o:

1. **Stawki**, które obowiązywały w danym roku:

- stawki za 2007 rok opublikowane są w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie stawek opłat produktowych (Dz.U. Nr 225, poz. 1645),
- stawki za 2008 rok opublikowane są w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 18 grudnia 2007 roku w sprawie stawek opłat produktowych (Dz.U. z 2007 r. Nr 247, poz. 1840).

2. **Poziomy odzysku i recyklingu:**

- roczne poziomy odzysku i recyklingu obowiązujące w 2006 i 2007 roku opublikowane są w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 maja 2005 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych (Dz.U. z 2005 r. Nr 103, poz. 872),
- roczne poziomy odzysku i recyklingu obowiązujące w latach 2008-2014 opublikowane są w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych (Dz.U. z 2007 r. Nr 109, poz. 752).

WAŻNE!

Opłatę produktową wylicza się jako różnicę między wymaganym a faktycznie uzyskanym poziomem odzysku i recyklingu (jak już wskazaliśmy, wzór opłaty został wskazany w Załączniku nr 5 do ustawy).

Recykling

Przedsiębiorca, który zamierza zmniejszyć opłatę produktową i postanawia przekazać odpady opakowaniowe do recyklingu (odzysku), ustala masę przetworzonych bute-

lek, puszek czy kartonów na podstawie odpowiednich dokumentów.

Są to formularze potwierdzające odrębnie odzysk (zwane DPO), a odrębnie recykling (zwane DPR), zgodne z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 19 grudnia 2006 r. w sprawie dokumentów potwierdzających odrębnie odzysk i odrębnie recykling (Dz.U. Nr 247, poz. 1816).

Dokument dla prowadzących odzysk oraz potwierdzających recykling jest wystawiany w trzech egzemplarzach.

Recyker ma obowiązek wystawić ww. dokument:

- każdorazowo przy przyjmowaniu odpadów do odzysku lub recyklingu, lub
- zbiorczo dla danego rodzaju odpadu za dany miesiąc w terminie siedmiu dni od ostatniego dnia miesiąca, lub
- zbiorczo dla danego rodzaju odpadu za poszczególne kwartały w terminie 30 dni od ostatniego dnia kwartału.

Eksport odpadów

W przypadku gdy odpady zostały wywiezione w celu ich odzysku bądź recyklingu, masę lub ilość takich odpadów można również uwzględnić przy rozliczaniu opłaty produktowej. Opłatę tę ustala się na podstawie dokumentu potwierdzającego eksport lub faktury potwierdzającej wewnątrzwspólnotową dostawę.

Przedsiębiorca dodatkowo powinien przedstawić oświadczenie, że odzysk lub recykling odbywa się w instalacjach spełniających takie same wymagania, jak określone dla instalacji eksploatowanych na terytorium kraju. Przedsiębiorca jest z tego zwolniony, gdy odpady przekazuje się do instalacji w innych krajach Unii Europejskiej.

Należy jednak pamiętać, że nie istnieje możliwość rozliczenia się z odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych przywiezionych zza granicy odpadami opakowaniowymi i poużytkowymi poddanymi odzyskowi i recyklingowi w Polsce.

Z pomocą organizacji

Przedsiębiorca nie ma obowiązku rozliczać się z opłaty samodzielnie, a swoich obowiązków w tym zakresie scedować na organizację odzysku. Przedsiębiorca, który podpisał umowę z organizacją, nie ma obowiązku wysyłać sprawozdań do marszałka. Powinien jednak nadal w swojej firmie prowadzić ewidencję pozaksięgową (i przechowywać ją przez 5 lat), aby w razie kontroli wykazać, że podpisał umowę na właściwą ilość odpadów opakowaniowych.

OPAK-3

W przypadku gdy przedsiębiorca wprowadza produkty w opakowaniach zarówno na rynek krajowy, jak i wówczas, gdy je eksportuje (lub dokonuje ich wewnątrzwspólnotowej dostawy), powinien oprócz sprawozdań dotyczących opłaty produktowej złożyć do 31 marca sprawozdanie na druku OPAK-3. Sprawozdanie należy doręczyć marszałkowi województwa. Wzór formularza określono w Rozporządzeniu Ministra Środowiska dotyczącym wzorów formularzy służących do składania rocznych sprawozdań o masie wytworzonych, przywiezionych z zagranicy oraz wywiezionych za granicę opakowań (Dz.U. z 2005 r. Nr 4, poz. 30).

Należy pamiętać, że wyeksportowanych wraz z produktami opakowań nie bierze się pod uwagę przy rocznych rozliczeniach opłaty produktowej.

**Nie tylko recykling,
ale też odzysk**

Przedsiębiorcy rozliczają się **nie tylko z recyklingu, ale i z odzysku odpadów opakowaniowych**.

Przykładowo, jeśli przedsiębiorca wprowadził na rynek 1 tonę opakowań do produktów, to tyle samo musi ich zebrać.

✓ WAŻNE!

Nowe Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych z dnia 14 czerwca 2007 r. (Dz.U. Nr 109, poz. 752) wskazuje, że w 2008 r. poziom odzysku wszystkich opakowań ma osiągnąć 50%, a recykling – 27%.

W 2008 r. przedsiębiorcy muszą poddać recyklingowi 16% masy zebranych opakowań z tworzyw sztucznych. W przypadku firm,

które zobowiązane są do zbierania odpadów powstałych po napojach w puszkach aluminiowych, poziom recyklingu ustalono na poziomie 41‰. Producentom opon stosowanych w samochodach osobowych muszą poddać odzyskowi 75% masy zebranych starych opon, a 15% poddać procesom recyklingu.

Jeżeli w 2008 r. przedsiębiorcy nie osiągną wskazanych poziomów odzysku i recyklingu, wówczas do końca marca 2009 r., rozliczając za rok 2008, będą musieli uiścić opłatę produktową. Za jeden kilogram opakowań z tworzyw sztucznych, które nie zostaną poddane recyklingowi, będą zobowiązani zapłacić 2,73 zł.

**Gdy przedsiębiorca
nie uiści opłaty**

W przypadku stwierdzenia, że przedsiębiorca lub organizacja, mimo ciężącego obowiązku, nie dokonała

wpłaty opłaty produktowej lub dokonała wpłaty w wysokości niższej od należnej, marszałek województwa wydaje decyzję, w której określa wysokość zaległości z tytułu opłaty produktowej wraz z odsetkami za zwłokę, naliczonymi od następnego dnia po upływie terminu płatności.

W przypadku niewykonania ww. decyzji marszałek województwa ustala, w drodze decyzji, dodatkową opłatę produktową w wysokości odpowiadającej 50% kwoty niewpłaconej opłaty produktowej. Termin płatności opłat ustalonych w drodze decyzji wynosi 14 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna. Stronie służy prawo do wniesienia odwołania od decyzji do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Marszałka Województwa w terminie 14 dni od daty jej otrzymania. ■

Paulina Grabowska

Finanse**Pomoc dla przedsiębiorstw na spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych**

Ten rodzaj pomocy stanowi indywidualną zachętę dla przedsiębiorstw mającą na celu poprawę ochrony środowiska. Zazwyczaj przedsiębiorstwo nie ma powodu, aby stosować normy surowsze niż obowiązujące, jeśli koszty takich działań przewyższają ewentualne korzyści. W takich przypadkach pomoc państwa może być zachętą dla przedsiębiorstwa do działań na rzecz poprawy ochrony środowiska.

Zgodnie z celem wspólnotowym, jakim jest wspieranie innowacji ekologicznych, większą przychylność mogą zyskać projekty w zakresie innowacji ekologicznej, które mają na celu usunięcie podwójnej

nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku, tj. wyższego ryzyka innowacji połączonego z ekologicznym aspektem projektu. Pomoc na innowacje ekologiczne ma więc za zadanie przyspieszenie popularyzacji takich innowacji na rynku.

Pomoc inwestycyjna umożliwiająca przedsiębiorstwom spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub spełnienie norm w zakresie ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych uważana będzie za zgodną ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE, o ile będzie spełniać niżej określone warunki:

1. Wspierana inwestycja spełnia jeden z dwóch następujących warunków:
 - a) inwestycja pozwala beneficjentowi ograniczyć zanieczyszczenia emitowane w związku z prowadzoną przez niego działalnością poprzez spełnienie wymogów surowszych niż obowiązujące normy wspólnotowe, niezależnie od istnienia obowiązkowych norm krajowych, bardziej rygorystycznych niż normy wspólnotowe lub
 - b) inwestycja pozwala beneficjentowi podnieść poziom ochrony środowiska w związku z prowadzoną przez niego działalnością w przypadku

- braku norm wspólnotowych.
2. Pomoc nie może być przyznana w przypadku, gdy usprawnienia prowadzą do spełnienia przez przedsiębiorstwa już przyjętych, ale jeszcze nieobowiązujących norm wspólnotowych.
 3. Inwestycja prowadząca do zmniejszenia emisji CO₂ w ramach wytwarzania energii o przynajmniej 50 % w porównaniu do przeciętnych szczególnych poziomów emisji (np. emisja na jednostkę wytworzonej energii) zarejestrowanych przez elektrownię korzystającą z takiego samego paliwa może otrzymać pomoc.
 4. Intensywność pomocy obliczana na podstawie kwalifikowalnych kosztów projektu nie przekracza 50 % kwalifikowalnych kosztów inwestycji.
 5. Jeśli pomoc inwestycyjna dla przedsiębiorstw na spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub spełnienie norm w zakresie ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych ma być przyznana MŚP, intensywność

- pomocy może ulec zwiększeniu o 10 punktów procentowych dla średnich przedsiębiorstw i o 20 punktów procentowych dla małych przedsiębiorstw zgodnie z poniższą tabelą:
6. Koszty kwalifikowalne muszą ograniczać się do dodatkowych kosztów inwestycji, niezbęd-

nych do osiągnięcia poziomu ochrony środowiska wyższego niż poziom określony przez normy wspólnotowe. Szczegółowe normy dotyczące dwuetapowego liczenia kosztów kwalifikowanych określono w pkt 81-86 nowych wytycznych. ■

Redakcja

Tab. 1. Intensywność pomocy na spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub spełnienie norm w zakresie ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych

	Intensywność pomocy na spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub spełnienie norm w zakresie ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych	Intensywność pomocy na spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub spełnienie norm w zakresie ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych w dziedzinie innowacji ekologicznych
Małe przedsiębiorstwa	70%	80%
Średnie przedsiębiorstwa	60%	70%
Duże przedsiębiorstwa	50%	60%

Finanse

Pomoc zgodna ze wspólnym rynkiem na podstawie art. 87 ust. 3 lit. c) TWE

W nowych wytycznych, podobnie jak w wytycznych z 2001 r., Komisja określa przeznaczenie pomocy, które – po spełnieniu pewnych warunków – może uzasadniać jej zgodność ze wspólnym rynkiem a co za tym idzie dopuszczalność. W praktyce oznacza to, że pomoc na ochronę środowiska, której się nie zalicza do niżej określonych grup nie będzie mogła być zatwierdzona przez Komisję na podstawie art. 87 ust. 3 lit c) TWE.

Są to następujące kategorie pomocy:

- 1) Pomoc dla przedsiębiorstw na spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych
- 2) Pomoc dla przedsiębiorstw na zakup nowych środków transportu, które spełniają wymogi surowsze niż normy wspólnotowe, lub które przyczyniają się do podniesienia poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych
- 3) Pomoc na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm wspólnotowych
- 4) Pomoc na badania środowiska
- 5) Pomoc na oszczędzanie energii
- 6) Pomoc na odnawialne źródła energii
- 7) Pomoc na kogenerację oraz pomoc na ciepłownictwo komunalne
- 8) Pomoc na gospodarowanie odpadami

- 9) Pomoc na rekultywację zanieczyszczonych terenów
10) Pomoc na relokację przedsiębiorstw
- 11) Pomoc związana z programami handlu uprawnieniami
12) Pomoc w postaci ulg lub zwolnień z podatków na ochronę

środowiska

Redakcja

Pytania i odpowiedzi

 Na terenie jednej gminy może działać jeden lub więcej podmiotów zajmujących się zbieraniem odpadów komunalnych od właścicieli posesji. Czy gmina może dofinansować ich działalność w zakresie selektywnej zbiórki odpadów bez względu na to, czy podmiot jest publiczny czy niepubliczny?

Dofinansowanie podmiotów niepublicznych

Jednostka samorządu terytorialnego, a więc gmina, może udzielać ze swojego budżetu dotacji na realizację zadań zleconych podmiotom niepublicznym. Uprawnienie gminy do współpracy z organizacjami pozarządowymi wynika z art. 7 ust. 1 pkt 19 ustawy z dnia 8 marca 2001r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), który poza ww. współpracą zawiera wykaz innych zadań własnych gminy w celu zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty. Podstawa prawna do przekazania dotacji na cele publiczne związane z realizacją zadań jednostki podmiotowi niezliczonemu do sektora finansów publicznych i niedziałającemu w celu osiągnięcia zysku wynika z art. 176 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.).

Jednak należy podkreślić, że warunkiem dotacji jest, aby gmina zleciła do realizacji wyłącznie takie zadania, które należą do zakresu jej kompetencji, natomiast podmiot, który ma realizować zadania nie był zaliczony do sektora finansów publicznych i nie działał w celu osiągnięcia zysku. Zlecenia zadania i udzielenie dotacji następuje na podstawie umowy jednostki samorządu terytorialnego z tym podmiotem i wówczas ma zastosowanie art. 131 ustawy o finansach publicznych, który określa co powinna zawierać umowa.

Umowa z podmiotem

Zgodnie z przepisem art. 131 ustawy o finansach publicznych umowa z podmiotem powinna zawierać następujące elementy:

- 1) szczegółowy opis zadania, w tym cel, na jaki dotacja została przyznana, i termin jej wykonania;

- 2) wysokość dotacji celowej udzielanej podmiotowi wykonującemu zadanie i tryb płatności;
- 3) termin wykorzystania dotacji, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego;
- 4) tryb kontroli wykonywania zadania;
- 5) termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji celowej;
- 6) termin zwrotu niewykorzystanej dotacji celowej, nie dłuższy niż 15 dni od określonego w umowie dnia wykonania zadania.

Ponieważ Spółka gminna została powołana do realizacji zadań własnych gminy może być dofinansowana z budżetu gminy mimo, że inne podmioty gospodarcze posiadające zezwolenie na wykonywanie takich samych zadań – odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie tej samej gminy – nie otrzymują żadnego dofinansowania.

Redakcja

Opłaty i fundusze w ochronie środowiska

WYDAWCA: Verlag Dashofer Sp. z o.o., ul. Senatorska 12, 00-082 Warszawa
tel.: (+48 22) 559 36 01 ~ 05, 559 36 54, faks: 829-27-00, 829-27-27

Redaktor odpowiedzialny: Agnieszka Szewczyk, szewczyk@dashofer.pl, www.dashofer.pl

Redakcja i korekta techniczna: Jolanta Stypułkowska. Skład: Dariusz Ziach. Druk: Semafic, Warszawa

Prenumerata: wersja drukowana: kwartalna 76 zł (+ koszt wysyłki), roczna 273,60 zł (10% taniej + koszt wysyłki).
wersja online: kwartalna 65 zł + 22% VAT, roczna 231,40 zł (10% taniej) + 22% VAT.

Wpłaty kierować na rachunek:

Verlag Dashofer Sp. z o.o. Bank Handlowy S.A., nr 90-10301508-0000000800916003.

Redakcja odpowiada na łamach gazety na wybrane pytania Czytelników przesłane faksem lub pocztą.

© 2008 Dashöfer Holding Ltd & Wydawnictwo Verlag Dashofer. Wszystkie prawa zastrzeżone.

Przedruk w całości lub we fragmentach i rozpowszechnianie bez zgody wydawcy zabronione.

Ze względu na stałe zmiany w polskim prawie oraz niejednolite interpretacje przepisów

Wydawnictwo nie ponosi odpowiedzialności za zamieszczone informacje.

Wydawnictwo dodatkowo poleca

Substancje i preparaty niebezpieczne

Miesięczny serwis informacyjno-doradczy

Zalety serwisu:

- Stały, comiesięczny dostęp do **aktualnych informacji**, zmian prawnych i technicznych mających związek z substancjami i preparatami chemicznymi
- Bieżące informacje o **zmianach prawnych** w zakresie substancji i preparatów niebezpiecznych
- **Przejrzysta struktura**, którą zapewnia podział serwisu na 5 odrębnych działów
- Zrozumiała treść, przedstawiona w przystępny i jasny sposób
- **Praktyczne wskazówki**, przygotowane przez ekspertów-praktyków
- Możliwość zadania **pytania** ekspertom i uzyskania wiarygodnej odpowiedzi
- Fachowe artykuły na tematy, które można zgłaszać do Wydawnictwa faxem lub mailem

Poruszane przez nas tematy to m.in.:

- System REACH
- dyrektywa ROHS
- opakowania na preparaty chemiczne, w tym na materiały niebezpieczne
- ograniczenia w obrocie
- transport substancji niebezpiecznych
- umowa ADR
- bezpieczeństwo i higiena pracy

ZAMÓW TERAZ

↓ ↓ ↓ KUPON ZAMÓWIENIOWY – WYPEŁNIJ I WYŚLIJ FAKSEM – 0 (pfx) 22 829 27 00, 829 27 27 ↓ ↓ ↓

Tak, zamawiam „Substancje i preparaty niebezpieczne”

Wersja drukowana	Wersja online
☐ Prenumerata kwartalna 76 zł + koszty wysyłki	☐ Prenumerata kwartalna 65 zł + 22% VAT
☐ Prenumerata roczna 273, 60 zł + koszty wysyłki	☐ Prenumerata roczna 231, 40 zł + 22% VAT

Ilość egzemplarzy: (___) Forma płatności: pobranie przelew

Rezygnacji możecie Państwo dokonać listownie lub faxem. Czas realizacji zamówienia wynosi 10 dni. **Mogą Państwo zwrócić publikację w ciągu 14 dni od daty realizacji zamówienia, jeśli nie spełni on Państwa oczekiwań.** Dodatkowe informacje pod nr: 022-559-36-43, Dział Obsługi Klienta 559-36-00/06.

Tak, zamawiam aktualności e-mail gratis:

- e-cło i transport e-podatki e-Kadry i płace e-zmiany prawa

Firma/Instytucja: NIP: _____

Adres: Stanowisko:

Imię i nazwisko:

Branża: Telefon: Fax: e-mail:

Liczba pracowników: 1-20 21-100 101-200 powyżej 200 **SPN ODF0408**

Data: ___ - ___ - 2008 r. Pieczęć/podpis

Dobrowolnie wyrażam zgodę na otrzymywanie informacji handlowych drogą elektroniczną oraz na przetwarzanie moich danych osobowych przez Wydawnictwo Verlag Dashofer Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie przy ul. Senatorskiej 12 w celu realizacji mojego zamówienia, jak również w celach marketingowych. Wydawnictwo zapewnia prawo wglądu i zmiany swoich danych osobowych.

Data: ___ - ___ - 2008 r. Podpis: